

Meldingsblad for Tolga, Vingelen, Hodalen og Holøydalen sogn

Nr 3

Tolga 2011

61. årgang

Foto: Nils Bakken

**Her er ditt vern mot vold,
Her er ditt sverd:
Troen på livet vårt,
Menneskets verd.**

Sommeren 2011

Med det fine forsidebildet viser vi at det er høst når dette nummeret av Kirkehilsen kommer ut. Da har vi lagt bak oss en svært spesiell sommer. I Tolga ble det en innholdsrik sommer innenfor kirkelivet. Vi har blant annet hatt Grundtvig-kveld og Sara Oust-spel i Vingelen, konsert og lansering av jubileumsberetning i Hodalen, og setermesser på fine setervoller i Øversjødalen, Tolga og Vingelen, med god oppslutning. Bilder og inntrykk herfra kan dere se i dette nummeret. Og nå står vi foran en spennende høst, med valg av nye menighetsråd og fellesråd, ny dyktig organist, nytt konfirmantår, osv.

Samtidig ble årets sommer en tung sommer, fordi den ble preget av den ufattelige tragedien som skjedde i Oslo og på Utøya 22. juli. Men midt i den tunge tiden har vi kunnet glede oss over alt samhold, all omtanke og omsorg som folk har vist etter det forferdelige som skjedde. Og vi har sett gledelige tegn til at ugjerningen kanskje kan føre til mer forståelse og kontakt på tvers av religion, bakgrunn og kultur. Måtte denne utviklingen fortsette!

Eller som det står i den sangen som mange har samlet seg om i sommer: "Til ungdommen" av Nordahl Grieg.

Kirkehilsen ønsker alle lesere en god høst!

Simen Simensen, sokneprest

Stor oppslutning om Grundtvig-kveld i Vingelen 5. juni

v/Brit Vingelsgaard Ryen

Kirst Åsen

Allsang og kåseri

Over 80 møtte fram i vingelskirka på Grundtvig-kvelden.

Prest Kirsti Aasen kåserte om Grundtvigs liv og virke. Salmesangen vekslet mellom allsang og sang av forsangerne. Noen vers ble lest av presten. Forsangerne fikk en utfordrende oppgave denne kvelden; - på flere av Grundtvigssalmene var både tekst og melodi ukjent for oss. Men etter hver øving satte vi stadig mer pris på disse salmene.

Forsangerkorpset besto av Torill Storhaug Urset, Unni Tingelstad, Per Arne Tollefshagen, Ingrid Vingelsgaard og Brit Vingelsgaard Ryen.

Setermesse på Svarthaugen, Øversjødalen, 3. juli

Søndag 3. juli var det setermesse på fjellgarden Svarthaugen i Øversjødalen. Det var barnedåp, og mye folk (ca. 165 stk.) hadde møtt fram, både fra Tolga og Os-sida av fjellet.

Gudstjeneste i strålende sommersonne på Vingelssetra. Flere i dåpsfølget hadde bunader.

Berit Helgestad på Svarthaugvollen

Setermesse hos Tove og Arne Haugli på Haugsvollen, Vingelssetra, 31. juli

Arne Haugli ønsket velkommen og fortalte om historia til Haugsvollen, og Inge Nytrøen blåste på lur. Jacob Rustad ble døpt (foreldre Catrine Eide og Henrik Rustad) og det var lystenning til minne om ofrene etter terrorangrepet på Utøya og i Oslo 22. juli.

Prest Simen Simensen og organist Amund Røe (Vingelssetra)

KAFFEKROKEN

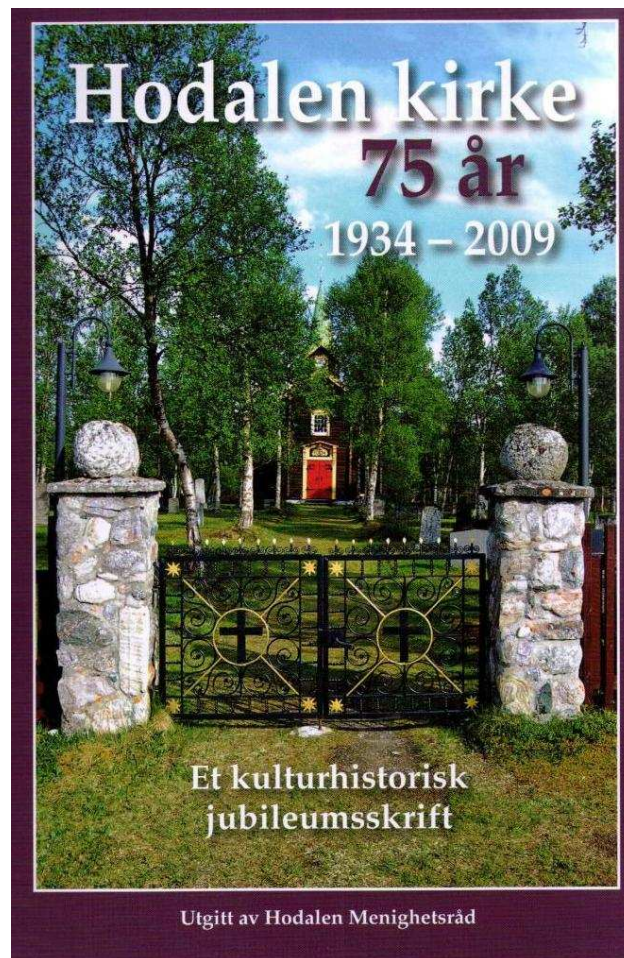
Ny kirkehistorie for Hodalen

v/Simen Simensen

Foran 75-årsjubileet til Hodalen kirke i 2009 ble Per Nygjelten, Nils Bakken og Guri Jortveit spurt om å lage en utfyllende beretning om Hodalen kirkes historie, og noe forsinket ble beretningen lagt fram i år. Til 50-årsjubileet ble Amund Ryalen spurt om å skrive en beretning, og det gjorde han på en god måte.

Nå er det gått 25 nye år, og komiteen ønsket å flette inn bilder og vektlegge enkelte ting annerledes. I forståelse med menighetsrådet ble det derfor vedtatt å skrive en ny helhetlig beretning, basert på fakta fra Amunds beretning.

Hodalen har nå fått en flott, godt skrevet og vakkert illustrert bok om kirka si. Boka ble lansert i Hodalen under olsok. Som Per Nygjelten skriver i etterordet: ”Denne beretninga viser hva det ble krevet for å få bygd ei egen kirke i bygda vår, og nå er det opp til oss å stå samlet og ivareta det forfedrene fikk til. Som biskop Helga Bygfuglien sa i et radioprogram: ”Kirka – stedet som setter mennesket inn i en større sammenheng”.”

FARGELEGG:

WISE KJÆRLIGHET.

Kjærlighet er mer enn ord.

Kjærlighet betyr å dele, og å være snille mot alle rundt oss.

Nils Bakken, kirketjener i Hodalen

Avskjed med kirketjener Nils Bakken i Hodalen

Av Simen Simensen

Søndag 4. september ble Nils Bakken (født 1938) takket av som kirketjener i Hodalen. Han har hatt denne stillingen i 13 år, nærmere bestemt siden 14. august 1998. Da ble han ”headhunted” av kirkeverge Joveig Tørring, som spurte om han kunne tenke seg jobben. Etter litt betenkningstid takket han ja, og han ”debuterte” som kirketjener på septembergudstjenesten det samme året. Han fikk ingen spesiell opplæring, men han var jo kjent med kirka fra barnsben av i Hodalen.

For Nils har stort sett bodd i Hodalen hele livet, bortsett fra noen år i Oslo, i militæret, på Storsteigen og på Bjerkely ungdomsskole. I Hodalen har han vært gardbruker på Bakken. Han sier at han har trivdes med jobben som kirketjener, og han har hatt respekt for arbeidet og kjent på det ansvaret som følger med. Minst en gang i uka har han vært innom for å se etter at alt er i orden, sjekke strømmåleren osv. Det er kanskje det å kjenne på ansvaret hele tida som gjør at han nå kunne tenke seg å være litt mer fri. ”Alt har sin tid,” som han sier.

Som kirketjener har han fått oppleve mye, både hyggelige og mer sorgtunge stunder i kirka. Spesielt det første året, 1999, var tøft. Da var det hele fem begravelser i den vesle bygda, og alle sammen var folk som han hadde kjent godt gjennom livet, blant annet den gode kameraten Inge Trøan. Da kjentes det litt tøft å være

kirketjener. Og at jobben av og til også ”krever sin mann” fysisk, det fikk han oppleve sist julekveld. Da stod han en time i tårnet og ringte inn jula, i 40 kuldegrader!

Men Nils er en spreking som hele livet har ferdes mye ute i naturen. Blant annet har han gjort et kjempearbeid med å registrere 445 kølmiletomter og legge dem inn på data. Han er lokalhistorisk interessert og er en ivrig fotograf, med ei stor bildesamling både fra eldre og nyere tid. Og sammen med et fint høstbilde han har tatt, trykker vi nedenfor et dikt av Theodor Caspari som Nils har funnet fram.

Vi takker kirketjener Nils for godt utført arbeid!

”Å KUNDE JEG SOM JEG VILDE”

Å kunde jeg – som jeg vilde –
 Lik lynget i fjell og li –
 Forvandles i fargespillet,
 Når livsdagen var forbi!
 Forklares i lys og lue,
 I perler, i blod, i gull –
 Og legge meg trygt til tue
 Og *drømme* meg ned i muld! –

Å blomster, var dødens gysen
 Som eders så fin og lett,
 En flakkende fager lysen
 I bladenes tandre nett! –
 Og var det de yre vinde
 Der oppe i viddens sal
 Som sang meg, når kveld var inne,
 Den dempede dødskorall! –

Ja, kunde så lyst jeg smile
 Som løvskogen gul og varm,
 Så villig den går til hvile
 Ved fjellenes dypblå barm! –
 Og fange de hvite fnokker
 Så stille og uten nag
 Til avskjedens aftenklokker
 Som den en septemberdag! -

Organisten er tilbake

Svein Gjelten Bakken

Vi har "lånt" Svein til nabokommunen i sør et par år nå, og er lykkelige over å endelig ha fått ham tilbake.

- Jeg har hatt gleden av å jobbe sammen med kantor Hans Jacob Tronshaug der, vi har arbeidet tett og godt sammen i et større arbeidsmiljø. Dette var vel kanskje den største grunnen til at jeg ville jobbe en periode på Tynset.

Noen andre erfaringer du tar med deg tilbake som du kan dele med oss?

- Jeg tror vi vil tjene på å samarbeide tettere på fagfeltene innad i prostiet fremover. Likeså er det viktig å se på menighetene som en ressurs som kan aktiviseres og brukes i enda større grad. Målrettede aktiviteter og tjenester opp mot forskjellige målgrupper har jeg også tro på.

Ledig stilling som kirketjener i Hodalen

Det er ledig stilling som kirketjener i Hodalen (12%). Det er ønskelig med kjennskap til lokale forhold. Fullstendig utlysningstekst på www.tolga.kirken.no. Søknadsfrist 7. oktober.

Kontakt: Kirkekontoret v/Audun Hjertager
92218389

Takk til Tolga bygdekvinnelag

v/leder Rigmor Tollan for de to fine kaffetrakterne vi har mottatt som gave til kirkestua på Tolga.

Tolga menighetsråd

August-tur til Gildeskål i Nordland.

Av Solveig Vingelen

På ettersommeren var jeg så heldig å bli spurt av Sylvia Erlie om å bli med på tur til Sandhornøya i Gildeskål, stedet hvor hun ble født og bodde i oppveksten.

Anledningen var stor markering av at Elias Blix ble født der for 175 år siden.

Første stopp ble i Sandnessjøen hvor Sylvias søster, Bodil Laugsand Lillegaard, bor. Hun er blant annet ekspert på Petter Dass, så der besøkte vi og fikk omvisning på det nye Petter Dass-museet på Alstadhaug, et fantastisk bygg med flott innhold! Vi var også på Dønna hvor det er kirke fra 1200-tallet, og Herøy hvor Petter Dass er født. Reisen videre nordover med bil og med to kunnskapsrike guider ble langt fra kjedelig.

Gudstjeneste: Gudstjeneste ved kirkestedet på svaberget ut mot havet. Medvirkende: Biskop Trevor av Dover og Canterbury, biskop Tor B. Jørgensen, diakon/tekstleser Laila Jørgensen, sogneprest Eivind Ørum, Gildeskål kantori, trompetist Stian Eilertsen og kantor Marit Nergård.

I Gildeskål var det lagt opp til folkefest med et mangfoldig innhold over tre dager; vi var med fra morgen til kveld i to av dagene. Blant marked, utstillinger og historisk opplevelsestur på Sandhornøya ble konserten med Bodø domkor ved Elias Blix-bautaen i strålende vær et høydepunkt. Å stå og se utover det flotte landskapet og høre "Gud signe vårt dyre fedreland" og "Barndomsminne fra Nordland" var en opplevelse. Å ha "dette land, dette fjell og denne fjord" som det faktisk synges om, rundt deg, blir noe ekstra. Senere på dagen var vi med på "En musikalsk reise fra Bach til Blix", en konsert lagt opp av trompetisten Stian Eilertsen og operasangerinnen Ingebjørg Kosmo med orkester. De kalte konserten "iPoden til Blix", og spilte musikk som de trodde

han kanskje hadde villet lytte til. Stian Eilertsen er opprinnelig fra Gildeskål og startet sin karriere i skolekorpsset der. Han har spilt i både Kringkastingsorkesteret og Filharmonien og er nå ansatt i et filharmonisk orkester i Luxemburg.

Søndag foregikk alt ved Gildeskål kirkested. Vi var med på morgenbønn i middelalderkirken (fra ca år 1100) og gudstjeneste "på bergene" etterpå. Begge steder deltok sogneprest Eivind Ørum, biskop Tor B. Jørgensen og Bishop Trevor av Dover and Canterbury, og det ble forrettet både på engelsk og norsk. Neste arrangement var i hovedkirken, en forestilling kalt "Små øyeblikk - Salmar frå eit samliv". Der ble Blix' poesi knyttet opp mot små livshendelser i menneskenes liv, et skuespill der et ektepar snakket seg gjennom livet og knyttet Blix sine kjente tekster til hendelsene. Knut Reiersrud, kjent norsk blues-gitarist og komponist hadde laget nye melodier, og en ung gitarist sto for akkompagnementet. De nye melodiene bar preg av både jazz, country og blues!

Det høres kanskje merkelig ut, men de kledte tekstene veldig godt og ga salmene på en måte en ny dimensjon, viste oss at tekstene er like aktuelle i dag som da de ble skrevet sist på 1800-tallet.

På turen var vi altså inntil to av våre største salmediktere, begge inspirert av folket, livet og naturen i landsdelen de kom fra. Petter Dass (1647-1707) virket der hele livet mens Elias Blix (1836-1902) levde sitt voksne liv i Oslo. Han var lærer, avla teologisk embetseksamen, men virket aldri som prest. Han var et språkgeni; det hevdes at han snakket ni språk flytende og var professor i hebraisk. Han var også politiker, den første kirkeministeren etter at parlamentarismen ble innført i 1884. Hans største sak var vedtak om språklig likestilling (nynorsk-bokmål) i skolen. Han foreslo også opprettelse av menighetsråd, men ble nedstemt. (vedtatt først i 1920).

Nynorsk var hjertespråket, og han fant det befriende å uttrykke seg på et språk som lå mye nærmere opp til egen dialekt. Med å bruke nynorsk ønsket han å minske avstanden mellom kirke og menighet. Han brukte bilder fra naturen som folk kunne forstå, i salmene, og de hadde innhold som uttrykte håp.

Han er representert med svært mange salmer i nåværende salmebok, og vil nok også være godt representert i den neste. Vi kan vel ikke tenke oss en vår uten ”No livnar det i lundar”?

Elias Blix er kanskje ikke like kjent for oss som Petter Dass, men han har også betydd mye på ulike områder, og det ikke bare for folket i Nord-Norge.

Som avslutning på oppholdet ble det tid til kveldstur på Aksla av Sandhornet sammen med søsknene Laugsand – to

søstre og to brødre. Å sitte og se utover blikkstilte hav, fargerik solnedgang og Lofotveggen i det fjerne kan bli sterkt for en som kommer fra fjellbygda midt inne i landet.

Så var hyggeturen og ”dannelsesreisen” til Nordland over for denne gang.

Hjemtur med storflom, stengte veier og togstans, men NSB stelte godt med oss så vi kom standsmessig hjem med drosje fra Trondheim.

I Våg på Sandøya er det satt opp en byste på garden der Elias Blix ble født:

”Slik je sjer det”

Elektriske lys i Tolga kirkes lysekroner!

Av Magne Tolgensbakk

Tolga kirke har to lysekroner – ganske like i grunnen, men med stor forskjell i alder. Den eldste og største henger nærmest alteret for liksom å markere sin alder og verdighet. Ifølge Trygve Nessets ”Tolga kirke 150 år” kom denne krona til den gamle kirken i 1731 og derfra til den nye kirke i 1840. Den er altså 270 år. Eller er den enda eldre? Ivar Sæther skriver i sin bok ”Tolgen” (den gamle bygdeboka): ”Kirken har en gammel vakker lyskrone av messing som siges at være krigsbytte fra Sverige.” Om så er tilfelle, må en nok legge år til dens alder, men det er vel heller tvilsomt – hvilken krig skulle det da være snakk om?

Den andre lysekrona, litt mindre og en del blankere å se på, er fra 1926. Selv om Tolgen Kronsogs elektrisitetsverk ble bygd i 1912, tok det hele fjorten år før kirken fikk innlagt strøm. Det var sikkert mange vanskeligheter og muligens svak økonomi som gjorde at det tok så lang tid. Særlig var linjekapasiteten en hemske, men i 1926 besluttet styret å sette opp en ny og sterkere linje opp til Haugan og Bakkagata. Det var da kirken fikk sitt elektriske lys og ny lyskrone. I samme anledning ble stearinlysene tatt av den gamle kronen og *elektriske pærer satt inn*.

Jeg har høstet den erfaring at de som er født etter 1950 eller tilflyttet menigheten etter den tid, er av den oppfatning at lysekronene har vært slik de er nå – med stearinlys – siden 1840. Så feil kan en altså ta. Fra 1926 og fram til 1962-63 var det elektrisk lys i begge kronene. Altså i nærmere 40 år. I forbindelse med restaurering tidlig i 60-åra ble alt som hadde med elektrisitet kastet på skraphaugen, og i stedet ble de gjort om til stearinlyskroner. - Var nå det så vellykket?

Jeg tror ikke det er så mange som legger merke til om det er lys i kronene, rett og slett fordi de ikke har noen lyseffekt. Slik det er nå er de ikke tent ved f. eks. begravelser eller konserter. For kirketjeneren må det nødvendigvis medføre en god del merarbeid med å tenne og slokke alle lysene. De må også skiftes ofte. En bør vel heller ikke undervurdere brannfaren.

Min mening er at vi ikke har full nytte og glede av kronene slik de er nå, og da må svaret bli at de igjen bygges om til elektrisk lys!

PS! Jeg kan dessverre ikke med sikkerhet si når den nye krona kom til kirka. Sammen med Ola Martin Steen gikk vi gjennom Tolgen Kronsogs protokoll fra den tiden, men fant bare ut når kirken kunne få elektrisk lys. Jeg kan heller ikke med sikkerhet si hvilket år ombyggingen til stearinlyskroner skjedde. Da jeg ikke har noen protokoller fra menighetsrådet å holde meg til, må det bare bygges på hva som er mest sannsynlig. Det har ikke lyktes meg å finne noen protokoller fra menighetsrådet. Jeg har spurt meg for hos det nåværende menighetsråd, kirkekontoret og kommunens arkiver uten resultat. Jeg ringte også statsarkivet på Hamar og spurte om det lå noen protokoller der. Fra Tolga har vi bare en, og det er en protokoll fra Vingelen menighetsråd.

Skulle noen være i besittelse av opplysninger om protokollene, mottas disse med takk.

“Noen må gå foran”

Vingelsgar'n med Ousta-tunet til venstre

Stort Sara-Oustprogram i Vingelen første helga i juli.

v/ Brit Vingelsgaard Ryen

- Spelet “Noen må gå foran”, 3 forestillinger
- Biskop Solveig Fiske deltok på messe i Vingelskirka søndag 03.07.11, på kirkekaffe i Museet, og deretter hadde biskopen foredrag om Sara Oust og kvinner i haugianerbevegelsen
- Åpning av utstilling om Hans Nielsen Hauge og Sara Oust i Museet
- Vandringer med informasjon om grenda Vingelsgar'n på Saras tid og vandring på Gruvvola
- Konsert i kirka v/ Tone Hulbækmo og Hans Fredrik Jacobsen

Spelet handlet om Sara Oust som var en markant lederskikkelse i Haugianerbevegelsen i Nord-Østerdal først på 1800-tallet. Manusforfatter og ansvarlig for regi var Rolf Norsen. fra Teater i Fjellregionen. Det var samarbeid både med Nord-Østerdalsmuseet (kostymer) og Nord-Østerdal musiker v/ Tone Hulbækmo. Tone hadde ansvaret både for komponering og utvalg / instruksjon av sanger og salmer.

Foran: Ingunn Løvold. Bak: Søskenene Rønnaug, Kjersti og Lars Tingelstad, i hvit skjorte: Andreas Moen

Ingunn Løvold spilte Sara

“Spelet om Sara Oust: “ Noen må gå foran”

Spelet ble framført i Ousta-tunet , Vingelsgar`n i Vingelen

Ingunn Løvold hadde hovedrollen som Sara Oust. Hun hadde med seg 4 ungdommer fra Vingelen,- alle med svært gode sangstemmer, Kjersti, Rønnaug og Lars Thingelstad, og Andreas Moen..

Vingelen kirke-og skolemuseum var ansvarlig arrangør. Spelet ble framført i Ousta-tunet , på garden der Sara Oust ble født.Museet samarbeidet med Ungdomslaget Nybrot og Museets venner , i alt var ca 40 personer engasjert i arrangementene.

På åpninga av utstillinga i Vingelen kirke-og skolemuseum, var det innlegg av prest Simen Simensen og Ole Andreas Møllerløyken (prest i Tolga-Os 1973-74 og slektning av Hans Nielsen Hauge). Fra slekta til Sara Oust deltok Ingrid Petronille Røe med innledning, og Sara Marie Nordskog, som klippet snora og åpnet utstillinga.

Der var det informasjon om Hans Nielsen Hauge og Sara Oust. Blant gjenstandene var bl.a. en stol og et teppe Nielsen Hauge laget mens han satt i fengsel. Sara Ousts brudekrans var også med. Den var utlånt av Rørosmuseet.

Lokalavisene hadde god dekning av spelet og det var yrende liv i bygda denne helga, fra Bunåva i sentrum til kirka, Museet og Ousta-tunet.

Vingelen kirke-og skolemuseum er svært godt fornøyd med oppslutninga, og det er interesse for å videreføre spelet om Sara Oust. Totalt på alle arrangementene deltok ca 1200 og det var det ca 500 som så spelet .

KIRKEKONTORET

Ma-ti, to-fr kl 09.00-13.00 62 49 65 93
onsdag 09.00-13.00(prest)62 49 65 92

Adr: Kommunehuset, 2540 TOLGA
E-post: kirkekontoret@tolga.kirken.no
Fax 62496597
Internett: www.tolga.kirken.no

Prest:

Simen Simensen Kont: 62 49 65 92
Mob: 99 69 19 13

Daglig leder:

Audun Hjertager Mob: 92 21 83 89

Kontormedarbeider:

Per Arne Tollefshagen Mob: 90 74 49 37

Kirketjener Tolga

Jan Tollan 91 36 24 94

Kirketjener Vingelen

Einar Heggstad 91 38 60 64

Klokker Vingelen

Per Arne Tollefshagen 90 74 49 37

Kirketjener, Holøydalen:

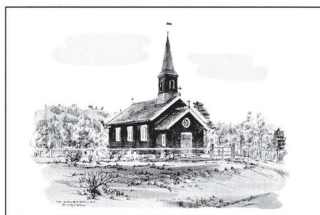
Jon Ivar Holøyen 62 49 62 55

Klokker, Holøydalen:

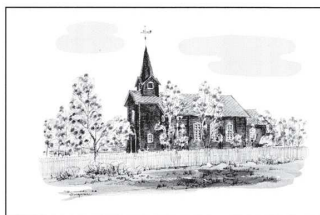
Soline Holøyen 62 49 62 25

Kirketjener, Hodalen

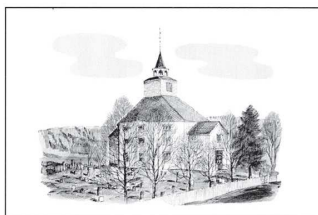
Kirketjener: Nils Bakken 99 47 40 67

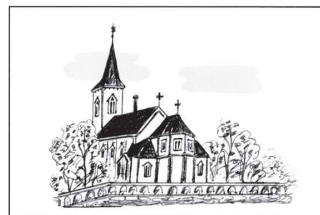
HOLØYDALEN KIRKE

HODALEN KIRKE

TOLGA KIRKE

VINGELEN KIRKE

Gudstjenester

Søndag 25. september, kl. 11:
Høsttakkegudstjeneste, Holøydalen kirke

Oktober

Søndag 2. oktober: Ingen gudstjeneste

Søndag 9. oktober, kl. 11: Gudstjeneste med konfirmantpresentasjon, Tolga kirke

Søndag 16. oktober, kl. 11: Gudstjeneste med konfirmantpresentasjon, Vingelen kirke

Søndag 23. oktober: Ingen gudstjeneste

Søndag 30. oktober, kl. 11: Gudstjeneste, Holøydalen kirke

November

Søndag 6. november: Kl. 11:
Allehelgensgudstjeneste, Tolga kirke

Kl. 19:

Allehelgensgudstjeneste, Vingelen kirke

Søndag 13. november: Kl. 11: Gudstjeneste, Hodalen kirke.

Søndag 20. november: Kl. 19:30:
Salmekveld, Holøydalen kirke

Søndag 27. november: Kl. 11:
Adventsgudstjeneste, Vingelen kirke.

Desember

Søndag 4. desember: Adventsgudstjeneste, Tolga kirke. Utdeling av 4-årsbok.

Siden sist

Døpte

03.07.11 Amalia Margrethe
Sevatdal Sjølien, Holøydalen
31.07.11 Jacob Rustad,
Vingelen
04.09.11 Trine Bjørnå,
Hodalen

Vigde

26.06.11 Inga-Britt Olsson og Jens Sven
Olle Karlsson, Holøydalen
06.08.11 Ragnhild B Hynne og Steinar
Østigård, Tolga
13.08.11 Else Marie Sommerstad og
Jørgen Larsen, Vingelen

Døde (dato for jordfestelse)

08.07.11 Bjarne
Andreassen, Vingelen
16.08.11 Ivar Osmoen,
Tolga
02.09.11 Alvhild Solheim,
Holøydalen

